

» POLICY

Finanspolicy

Styrdokumentets data

Beslutad av:	Kommunfullmäktige
Beslutsdatum och paragraf:	2016-02-22, KF §6
Diarienummer:	KS2016/61
Giltighetstid:	Tills vidare
Dokumentansvarig:	Ekonomichef

Innehåll

1. Finanspolicyns syfte.....	3
2. Finansverksamhetens mål	3
3. Organisation och ansvarsfördelning.....	3
3.1 Kommunfullmäktiges ansvar	4
3.2 Kommunstyrelsens ansvar	4
3.3 Finansfunktionens ansvar.....	4
4. Likviditetshantering och placeringar	4
4.1 Betalningsberedskap	5
4.2 Koncernkonto.....	5
4.3 Utlåning till kommunens bolag.....	5
4.4 Förvaltning av kortfristig likviditet/kortfristig placering	5
4.5 Långfristiga placeringar	5
4.6 Etik och miljö.....	6
4.7 Förvaltning av långfristig placering	6
4.8 Valutarisk	6
5. Finansiering/Upplåning	6
5.1 Riskhantering.....	6
5.2 Derivat	7
6. Intern kontroll.....	7
6.1 Målsättning	7
6.2 Borgen och garantier	7
6.3 Rapportering	8
7. Bilagor.....	9
7.1 Bilaga 1 – Definition av finansiella risker	9
7.2 Bilaga 2 - Godkända instrument placeringar	9
7.3 Bilaga 3 - Godkända instrument upplåning	10
7.4 Bilaga 4 - Godkända motparter placeringar	10
7.5 Bilaga 5 - Godkända motparter upplåning.....	10
7.6 Bilaga 6 - Godkända derivat.....	10
7.7 Bilaga 7 - Godkända motparter derivat.....	11

1. Finanspolicyns syfte

Denna finanspolicy anger ramar och riktlinjer för hur finansverksamheten inom Sandvikens kommun (nedan kallad kommunen) och tillhörande bolag ska bedrivas. Med finansverksamhet avses likviditetshantering och finansiering.

De kommunala bolagen inom kommunkoncernen ska fastställa en finanspolicy som överensstämmer med den av fullmäktige fastställda, samt i enlighet med de ägardirektiv som fastställts på bolagsstämma för respektive bolag.

- Förvaltningen av kommunens pensionsmedel ingår som en del i denna policy.
- Förvaltning av kommunala donationsstiftelser ingår som en del i denna policy

Syftet med denna finanspolicy är att:

1. Fastställa finansverksamheten mål.
2. Fastställa ramar och riktlinjer för hur finansverksamheten ska organiseras.
3. Fastställa ramar och riktlinjer för begränsning av de finansiella risker som förekommer i finansverksamheten.
4. Fastställa ramar och riktlinjer för rapportering och uppföljning av finansverksamheten.

2. Finansverksamhetens mål

Finansverksamhetens mål är att:

- Säkerställa kommunens betalningsförmåga på kort och lång sikt.
- Inom finanspolicyns ramar och riktlinjer minimera kommunens räntekostnader.
- Säkerställa att finansverksamheten bedrivs med minimerat risktagande och en god intern kontroll.
- Finansverksamheten ska bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning, kommunal rätt samt EU-rättsliga principer.
- Genom centraliserad finansfunktion nyttja hela kommunkoncernens volymer och därigenom uppnå skalfördelar och fördelaktigare prissättning samt tillgodose önskvärd kompetens inom koncernen.

3. Organisation och ansvarsfördelning

Ekonomikontoret är kommunstyrelsens organ för samordning av kommunens ekonomi. Inom ekonomichefens ansvar upprättas en koncerngemensam finansfunktion.

Denna finansfunktion hanterar från och med 2016-04-01, kommunens och de helägda bolagens externa upplåning i samråd med bolagen.

De kommunala bolagens upplåning sker genom vidareutlåning från kommunen. Existerande externa lån hos respektive bolag löper vidare till

dess de förfaller för att sedan ersättas av vidareutlåning från kommunen, om inget annat följer av gällande lagstiftning.

Nedan framgår ansvarsfördelningen mellan kommunfullmäktige, kommunstyrelse och finansfunktionen. Delegering av beslutsrätt från kommunfullmäktige till kommunstyrelsen framgår av kommunstyrelsens reglemente. Delegering av beslutsrätt från kommunstyrelsen till finansfunktionen framgår av kommunstyrelsens delegationsordning.

3.1 Kommunfullmäktiges ansvar

Kommunfullmäktige ska vid behov eller minst en gång under mandatperioden fatta beslut om att fastställa finanspolicyn efter förslag från kommunstyrelsen.

- Kommunfullmäktige ska minst en gång årligen fatta beslut om:
- Beloppsramar för kommunens nyupplåning under kommande budgetår.
- Beloppsramar för kommunens omsättning av lån under kommande budgetår.
- Beloppsramar och villkor för vidareutlåning till kommunens bolag under kommande budgetår.
- Beloppsramar och villkor för borgen till kommunens bolag under kommande budgetår.

3.2 Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen ska:

- Minst en gång per mandatperiod, eller vid behov, lämna förslag till kommunfullmäktige om kommunens finanspolicy.
- Säkerställa en god intern kontroll av den operativa finansverksamheten samt tillse att kommunens finanspolicy efterlevs.
- Fastställa koncernintern kreditlimit (checkkredit) för respektive bolag.
- Besluta om borgen till vägföreningar.

3.3 Finansfunktionens ansvar

- Vid behov föreslå uppdatering av finansiella ramar och revidering av finanspolicy.
- Bevaka och hantera kommunkoncernens finansiella risker.
- Genomföra finansiella transaktioner för kommunen och på uppdrag av de kommunala bolagen.
- Samordna betalningsflöden, likviditetshantering och andra banktjänster.
- Bevaka utvecklingen på de finansiella marknaderna och av finansiella tjänster som kan vara till nytta för kommunkoncernen.
- Utgöra ett kompetenscentrum som erbjuder intern rådgivning i finansiella frågor för kommunkoncernen.

4. Likviditetshantering och placeringar

Med likviditetshantering avses matchning av in- och utbetalningar samt hantering av låne- och placeringsbehov. Finansfunktionen svarar för samordning, planering och förvaltning av kommunkoncernens hela

likviditet. Likviditetshantering sker genom koncernkontot som samtliga bolag ska vara anslutna till.

Likviditetshanteringen ska bedrivas med målsättningen att samordna kapitalströmmarna i kommunkoncernen och sänka räntekostnaderna genom effektiva betalningsrutiner och god likviditetsplanering. Som ett led i detta ska likviditetsprognoser upprättas enligt anvisningar från finansfunktionen.

Tillgängliga likvida medel definieras som:

- Banktillgodohavanden
- Ej utnyttjade kreditlöften
- Räntebärande tillgångar som kan omsättas inom två bankdagar

4.1 Betalningsberedskap

Kommunen ska ha banktillgodohavanden samt ej nyttjade kreditlöften som motsvarar en betalningsberedskap om minst 30 dagar.

4.2 Koncernkonto

Kommunen och de kommunala bolagens likvida medel och betalningsflöden ska samordnas i ett gemensamt koncernkontosystem i enlighet med denna policy. Beslut om koncernintern kreditlimit (checkkredit) för respektive bolag inom ramen för det gemensamma koncernkontosystemet fastställs av kommunstyrelsen.

4.3 Utlåning till kommunens bolag

Utlåning till kommunens bolag grundar sig på de ramar och villkor som kommunfullmäktige beslutat, samt de ramar för den koncerninterna checkkrediten som kommunstyrelsen fastställt.

4.4 Förvaltning av kortfristig likviditet/kortfristig placering

Kortfristig likviditet ska placeras antingen på koncernkonto eller i tillåtna instrument (bilaga 2) och med godkända motparter (bilaga 4). Dessa placerade medel ska kunna omvandlas till likviditet genom försäljning inom två bankdagar. Kredit-, ränte-, och likviditetsrisker ska undvikas eller minimeras. Likviditetsöverskott som inte är tillfällig, utöver den likviditet som erfordras för att upprätthålla ovanstående betalningsberedskap, ska användas för att amortera låneskulden.

4.5 Långfristiga placeringar

Kommunens placeringar för pensionsändamål och för de stiftelser (donationsfonder) som kommunstyrelsen har att förvalta ska ske långsiktigt och i enlighet med denna policy.

Föreskrifter för placering av pensionsmedel, i enlighet med KL kap § 3a, i en särskild så kallad pensionsportfölj, är integrerad i denna policy. Avsatta pensionsmedel genom så kallade ”återlån”, ska betraktas som räntebärande värdepapper. Avkastningen på återlån ska beräknas kalkylmässigt och kunna jämföras med externt erhållen avkastning.

4.6 Etik och miljö

Placeringar är inte tillåtna i värdepapper utgivna av bolag vars verksamhet utgörs av tillverkning eller försäljning av vapen och annat krigsmateriel, tobaksprodukter, alkoholhaltiga drycker, pornografi eller i bolag som i huvudsak bedriver kommersiell spelverksamhet. Hänsyn till miljö, socialt ansvar och god etik ska tas vid placeringar.

4.7 Förvaltning av långfristig placering

Placering ska ske i tillåtna instrument (bilaga 2) och med godkända motparter (bilaga 4). Placering ska vara långsiktig och får ej ske med enda syfte att skapa räntevinster. Kredit-, ränte-, och likviditetsrisker ska undvikas eller minimeras.

4.8 Valutarisk

Placering i annan valuta än svenska kronor, ska undvikas eller minimeras. Betalningsflöden i utländsk valuta ska kurssäkras om de uppgår till ett motvärde motsvarande minst 1 mkr.

5. Finansiering/Upplåning

Kommunfullmäktige fattar årligen beslut om långfristig upplåning i form av ramar för nyupplåning och omsättning av lån som ska gälla för det kommande budgetåret.

Bolagens nyupplåning genomförs av den koncerngemensamma finansfunktionen i samarbete med respektive bolag och sker genom vidareutlåning från kommunen. Godkända former för upplåning framgår av bilaga 3 och godkända motparter enligt bilaga 5.

Den övergripande målsättningen för kommunens upplåning är att:

- Säkerställa kommunens betalningsförmåga på kort och lång sikt
- Inom finanspolicyns ramar och riktlinjer minimera kommunens räntekostnader

5.1 Riskhantering

För definition av finansiella risker, se bilaga 1.

5.1.1 Finansieringsrisk

För att minska finansieringsrisken ska kapitalbindningen i låneportföljen spridas över tid enligt nedanstående normportfölj.

Kapitalbindning	< 1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år	6-7 år	7-8 år	8-9 år	9 år >
Maximalt	40%	20%	20%	20%	20%	20%	20%	20%	20%	20%
Minimalt	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

5.1.2 Ränterisk

För att begränsa ränterisken ska räntebindningstiden i låneportföljen spridas över tid enligt nedanstående normportfölj.

Räntebindning	< 1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år	6-7 år	7-8 år	8-9 år	9 år >
Maximalt	45%	25%	20%	20%	20%	20%	20%	20%	20%	20%
Minimalt	15%	5%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

5.2 Derivat

Med restriktivitet och stor försiktighet kan derivatinstrument utan optionsinslag användas som ett led i den finansiella riskhanteringen. Utgångspunkten vid användning av derivatinstrumentet är att finansfunktionen förstår instrumentets karakteristika, risker och prissättning. Innan befintligt eller nytt derivatinstrument är föremål för genomförande av transaktion, ska risk- och konsekvensanalys upprättas. Påverkan på portföljens räntebindning ska tydligt framgå. Analysen ingår som en del i beslutsunderlaget inför ett affärsavslut av derivatinstrumentet och länkas till affären vid registrering.

Derivatinstrument får endast användas med syfte att hantera finansiella risker, det vill säga för att omvandla rörlig ränta till fast ränta eller vice versa. I praktiken innebär det en förändring av räntebindning (ränteswap) samt att säkerställa en bestämd räntenivå vid framtida finansiering (forwardstartad ränteswap). Säkringsredovisning enligt regelverket K3, kapitel 11 ska tillämpas.

Godkända derivatinstrument (bilaga 6) med godkända motparter (bilaga 7) får användas i samband med upplåning under förutsättning att:

- Kapitalbindningen på den underliggande finansieringen överensstämmer med löptiden på räntederivatet.
- Räntebindningsdagar på den underliggande finansieringen överensstämmer med räntebindningsdagar på räntederivatet.

För närvarande existerar derivataffärer i kommunkoncernen som ej uppfyller ovanstående kriterier. Dessa sedan tidigare ingångna affärsavtal löper vidare tills de förfaller. Eventuella nytecknande derivataffärer ingås med ovanstående förutsättningar.

6. Intern kontroll

6.1 Målsättning

Att bedriva en aktiv finansverksamhet med stora volymer ger ständigt upphov till osäkerhet, risker och administration. Då Sandviken kommuns finanspolicy karaktäriseras av en låg riskprofil med en hög ambition ska fungerande interna kontrollsystem finnas. Finansfunktionen ska organiseras utifrån en ansvarsfördelning som alltid upprätthåller principen att ingen enskild person ensam ska handlägga en transaktion genom hela betalningskedjan. Varje transaktion ska administreras så att risken för fel och eventuell skada minimeras.

6.2 Borgen och garantier

Ramar och villkor för den kommunala borgen beslutas av kommunfullmäktige inför varje år. Borgen kan lämnas för lån till

investeringar i byggnader, anläggningar, maskiner och inventarier. Undantag görs för vägföreningar, med ansvar för enskild väg, där borgen kan lämnas efter särskilt beslut av kommunstyrelsen.

Borgen och garantier ska minimeras då finansfunktionen i möjligaste mån lånar i kommunens namn för att sedan låna ut internt till respektive bolag, så kallad vidareutlåning. Borgen och garantier kan lämnas till bolag som ingår i kommunkoncernen.

6.3 Rapportering

Syftet med rapporteringen är att säkerställa att finanspolicyn efterlevs, att följa upp mot fastställda limiter samt hålla kommunstyrelse och kommunfullmäktige informerad om den finansiella situationen inom kommunkoncernen.

6.3.1 Rapportering till kommunfullmäktige

Kommunstyrelsen ska minst en gång per år, i samband med årsredovisning, lämna rapport till kommunfullmäktige avseende kommunens finansverksamhet. Rapporten ska innehålla följande uppgifter:

- Aktuell likviditetssituation
- Placeringsportföljens volym
- Skuldportföljens volym
- Skuldportföljens kapitalbindning i förhållande till normportföljen
- Skuldportföljens räntebindning i förhållande till normportföljen
- Skuldportföljens genomsnittliga räntesats
- Skuldportföljens derivat fördelat på instrument och motparter, samt marknadsvärde
- Kommunens borgensåtagande

6.3.2 Rapportering till kommunstyrelsen

Till varje kommunstyrelsesammanträde ska rapport över upplåning och placeringar upprättas och rapporteras för godkännande. Rapporten ska innehålla följande uppgifter:

- Aktuell likviditetssituation
- Placeringsportföljens volym
- Skuldportföljens volym
- Skuldportföljens kapitalbindning i förhållande till normportföljen
- Skuldportföljens räntebindning i förhållande till normportföljen
- Skuldportföljens genomsnittliga räntesats
- Skuldportföljens derivat fördelat på instrument och motparter, samt marknadsvärde

7. Bilagor

7.1 Bilaga 1 – Definition av finansiella risker

7.1.1 Likviditetsrisk

Risken för att inte ha tillräcklig betalningsberedskap för att kunna möta planerade och/eller oförutsedda utgifter. Med god betalningsberedskap avses att alltid ha tillgängliga likvida medel motsvarande ca en månads löpande utgifter för innevarande budgetår.

7.1.2 Finansieringsrisk eller refinansieringsrisk

Risken för att vid varje givet tillfälle inte få tillgång till nödvändig finansiering för befintliga eller nya lån eller att refinansiering endast kan ske med kraftigt ökade kostnader som följd. Finansieringsrisken ökar om en större del av skuldportföljen förfaller vid ett eller några enstaka tillfällen. Denna risk hanteras enligt en s.k. normportfölj, se avsnitt 5.2.1.

7.1.3 Ränterisk

Ränterisk är ett uttryck för variationer i räntan, det vill säga en oväntad förändring från ett visst ränteläge och den påverkan en sådan förändring kan få på räntekostnaderna. En risk är således att ha stor del av portföljen bunden vid ev. räntefall. Likväl är en risk att ha stor del av portföljen rörlig vid ev. räntehöjning. Denna risk hanteras enligt en s.k. normportfölj, se avsnitt 5.2.2.

7.1.4 Motpartsrisk eller kreditrisk

Risken för att motparten i en finansiell transaktion inte kan fullfölja sina åtaganden att betala eller leverera. Tillåtna motparter ska godkännas av kommunfullmäktige eller bolagets styrelse (se bilagor).

7.1.5 Operativ risk

Risk för förlust/skada som uppstår till följd av att t.ex. interna processer eller rutiner inte är ändamålsenliga eller felaktiga. Det kan bero på mänskliga fel, felaktiga system eller brister i legal hantering. Operativa risker ska minskas genom en väl anpassad intern organisation och god intern kontroll.

7.2 Bilaga 2 - Godkända instrument placeringar

För placering av kortfristig överlikviditet är följande instrument tillåtna:

- Räntebärande värdepapper
- Bankinlåning

För långfristig placering för kommande pensionsutbetalningar är följande instrument tillåtna:

- Aktier och aktiefonder
- Bankinlåning
- Räntebärande värdepapper
- Strukturerade instrument
- Återlån

7.3 Bilaga 3 - Godkända instrument upplåning

För upplåning av kortfristig och långfristig finansiering är följande instrument tillåtna:

- Checkkredit
- Reverslån
- Återlån

7.4 Bilaga 4 - Godkända motparter placeringar

För placering av tillfällig överskottslikviditet är följande motparter godkända:

- Svenska staten
- Kommuninvest
- Svenska kommuner
- Hel- eller delägda bolag
- Danske Bank
- Handelsbanken
- Nordea
- SEB
- Swedbank

För långfristig placering är följande emmitenter/motparter godkända:

- Svenska staten
- Kommuninvest
- Svenska kommuner
- Hel- eller delägda bolag
- Danske Bank
- Handelsbanken
- Nordea
- SEB
- Swedbank

7.5 Bilaga 5 - Godkända motparter upplåning

För upplåning är följande motparter godkända:

- Kommuninvest
- Handelsbanken
- Nordea
- SEB
- Swedbank
- Danske Bank

7.6 Bilaga 6 - Godkända derivat

Derivat kan användas i affärsverksamheten för att minimera risker och/eller justera räntebindningen i portföljen. Alla derivat ska vara kopplade till en underliggande placering/upplåning. Transaktioner får endast ske med, i förväg, godkända motparter. Följande ränte- och valutaderivat är godkända:

- Ränteswap
- Forwardstartande ränteswap

7.7 Bilaga 7 - Godkända motparter derivat

Följande affärsbanker är godkända motparter för derivattransaktioner:

- Danske Bank
- Handelsbanken
- Nordea
- SEB
- Swedbank

För att kunna ingå avtal om räntederivat krävs att ett underliggande ISDA-avtal, som reglerar de övergripande avtalsvillkoren som träffats med den aktuella motparten.